

Bilag: Resumé af Henvendelse fra kooperative virksomheder om problematiske anbefalinger fra Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder og alternative forslag 5. juni 2023

I dette resumé gengives de delanbefalinger fra *Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder*, vi fraråder at gennemføre, og vores forslag til andre måder at opnå de ønskede virkninger på.

Medarbejdere

Jf. vores henvendelse side 2-6.

Ekspertarbejdsgruppens rapport side 19-21:

2. "For at tydeliggøre, at medarbejdere i eksisterende og nye A.M.B.A.'er og F.M.B.A.'er kan være medejere, er det nødvendigt at gennemføre en lovændring, der præciserer § 3 i erhvervsvirksomhedsloven."

Vi foreslår:

- At den anbefalede ændring af § 3 i *lov om visse erhvervsdrivende virksomheder*, LEV, ikke gennemføres, da den kan medføre indskrænkning af medlemskredsen for foreninger med begrænset ansvar (FMBA).
- At ordet "*medarbejdere*" indføres i LEV § 4, der omfatter andelsselskaber og andelsforeninger både med begrænset ansvar (AMBA) og med personlig hæftelse.
- At der i bemærkningerne til lovforslaget om denne ændring af LEV § 4 henvises til de internationale regler om kooperativer, der er vedtaget af ICA, ILO, FN og EU, og til praksis efter disse regler i andre lande, hvor det bl.a. anerkendes, at lønmodtagere samt direktører, fast tilknyttede konsulenter og lignende, der ikke er omfattet af det almindelige lønmodtagerbegreb, kan være medejere, og at kooperative virksomheder bl.a. kan have aktiviteter som bestillingskontorer og vikarbureauer.
- At Erhvervsstyrelsens *Vejledning om virksomheder med begrænset ansvar (A.M.B.A. og F.M.B.A.)* revideres i overensstemmelse med ændringen af LEV § 4 og bemærkningerne til lovforslaget, så vejledningen beskriver alle virksomhedsformer, der er omfattet af LEV §§ 3-4, og de væsentligste ligheder og forskelle mellem henholdsvis foreninger med begrænset ansvar (FMBA), andelsselskaber og andelsforeninger med begrænset ansvar (AMBA) og andelsselskaber og andelsforeninger med personlig hæftelse, samt eksempler på anvendelsen, herunder som demokratiske og kooperative virksomheder.

Overdragelse af virksomheder til medarbejderne

Jf. vores henvendelse side 7-10.

Ekspertarbejdsgruppens rapport side 25-27:

4. "Etablering af en ny ejer-model, der giver mulighed for at overdrage en eksisterende virksomhed til medarbejderne ... på samme skattemæssige vilkår, som ... gælder for familieoverdragelse/overdragelse til nære medarbejdere eller ved overdragelse til en erhvervsdrivende fond ... der stilles krav om aktivsikring ... i det medarbejderejede selskab og der indføres et tilsyn med selskabet i lighed med det tilsyn, som i dag føres med erhvervsdrivende fonde..."

Vi foreslår:

- At der ikke indføres en ny virksomhedsform, krav om aktivsikring ved henlæggelse af bundne reserver af en bestemt størrelse eller om et særligt tilsyn for medarbejderejede virksomheder, da der allerede kan ske henlæggelser af bundne reserver, og de eksisterende kontrol- og reaktionsmuligheder i forhold til vedtægtsændringer og væsentlige dispositioner, herunder vedrørende bundne reserver, er tilstrækkeligt effektive for virksomheder med begrænset ansvar, der er omfattet af selskabsloven (Aps, A/S, P/S) eller LEV §§ 3-4 (AMBA og FMBA).

(Overdragelse af virksomheder til medarbejderne fortsat)

- At Erhvervsstyrelsen udarbejder en vejledning om, hvordan vedtægter for virksomheder med begrænset ansvar, der er omfattet af selskabsloven (Aps, A/S, P/S) eller LEV §§ 3-4 (AMBA og FMBA), kan formuleres og struktureres, så de giver et klart grundlag for at afvise vedtægtsændringer og dispositioner i strid med vedtægtsbestemmelser f.eks. om bundne reserver og anvendelse af overskud ved opløsning, samt om de eksisterende kontrol- og reaktionsmuligheder i forhold til vedtægtsændringer og væsentlige dispositioner i disse virksomhedsformer. (- Se også nedenfor om *Aktivsikring*).
- At overdragelse af eksisterende virksomheder til medarbejderne, uden at overdrageren beskattes af eventuel avance, skal kunne ske til alle virksomhedsformer med begrænset ansvar, også AMBA og FMBA, og med mulighed for, at alle interesserede medarbejdere kan være medejere uden betingelser om varigheden, omfanget eller typen af deres beskæftigelse i den overdragede virksomhed.
- At muligheden for, at medarbejdere ved udbetaling af individuelle kapitalandele kun beskattes af eventuel avance, skal gælde for alle virksomhedsformer med begrænset ansvar, også AMBA og FMBA.
- At mulighederne for at anvende etableringskonto-, iværksætter-, investorfradrags- og medarbejderaktieordninger skal gælde for alle virksomhedsformer med begrænset ansvar, også AMBA og FMBA.

Finansieringsmuligheder (passive investorer og equity crowdfunding)

Jf. vores henvendelse side 11-14.

Ekspertarbejdsgruppens rapport side 27-29:

1. *"Der gives mulighed for at op til 30 pct. af deltagerne i henholdsvis andelsselskaber med begrænset ansvar (A.M.B.A.) og foreninger med begrænset ansvar (F.M.B.A.) kan være passive investorer med stemmerettigheder."*

Vi foreslår:

- At den anbefalede ændring efter svensk forbillede ikke gennemføres, da den dels vil indskrænke anvendelsesmulighederne for foreninger med begrænset ansvar (FMBA), dels er for vidtgående for andelsselskaber og andelsforeninger (- herunder AMBA) i forhold til de internationale regler for kooperativer om selvstændighed, uafhængighed og medlemmernes demokratiske kontrol.
- At der ikke sker ændringer af de eksisterende muligheder for foreninger med begrænset ansvar (FMBA) for at have passive investorer og andre, der ikke deltager aktivt i virksomhedens drift, som medlemmer med stemmeret på generalforsamlinger.
- At der for andelsselskaber og andelsforeninger (- herunder AMBA) indføres regler svarende til, hvad der gælder for europæiske andelsselskaber (SCE) om, at passive investorer samlet kan have op til 25% af stemmerettighederne på generalforsamlinger og samlet udgøre op til 25% af medlemmerne af bestyrelsen eller tilsynsrådet og direktionen samt om, at passive investorer, der ikke har stemmeret på generalforsamlinger, i vedtægterne kan tillægges ret til økonomiske fordele og til afholdelse af særlige forsamlings, der kan afgive indstillinger til og udpege repræsentanter med taleret om indstillingerne på generalforsamlinger.
- At de eksisterende muligheder for crowdfunding i aktieselskaber også skal gælde for foreninger, andelsselskaber og andelsforeninger med begrænset ansvar (AMBA og FMBA).
- At der ikke åbnes for offentligt udbud af anparter i anpartsselskaber (Aps).
- At mulighederne for at anvende etableringskonto-, iværksætter-, investorfradrags- og medarbejderaktieordningerne skal gælde for alle virksomhedsformer med begrænset ansvar, også FMBA og AMBA.

Aktivsikring

Jf. vores henvendelse side 15-19.

Ekspertarbejdsgruppens rapport side 34-35:

1. *"Der indføres mulighed for at henlægge en bestemt procentdel af virksomhedens overskud og/eller formue til en bunden reserve i andelsselskaber med begrænset ansvar (A.M.B.A.) og foreninger med begrænset ansvar (F.M.B.A.)*
2. *Der indføres mulighed for at blive underlagt et tilsyn, hvor der føres tilsyn med den bundne reserve og vedtægtsbestemmelsen om opløsning af virksomheden".*

Vi foreslår (- se også ovenfor om *Overdragelse af virksomheder*):

- At der ikke indføres krav om aktivsikring ved henlæggelse af bundne reserver af en bestemt størrelse eller om et særligt tilsyn for foreninger med begrænset ansvar (FMBA), andelsselskaber og andelsforeninger med begrænset ansvar (AMBA), da der allerede kan ske henlæggelser af bundne reserver, og de eksisterende kontrol- og reaktionsmuligheder i forhold til vedtægtsændringer og væsentlige dispositioner, herunder vedrørende bundne reserver, er tilstrækkeligt effektive for disse virksomhedsformer.
- At Erhvervsstyrelsen udarbejder en vejledning om, hvordan vedtægter for virksomheder med begrænset ansvar, der er omfattet af selskabsloven (Aps, A/S, P/S) eller LEV §§ 3-4 (AMBA og FMBA), kan formuleres og struktureres, så de giver et klart grundlag for at afvise vedtægtsændringer og dispositioner i strid med vedtægtsbestemmelser f.eks. om bundne reserver og anvendelse af overskud ved opløsning, samt om de eksisterende kontrol- og reaktionsmuligheder i forhold til vedtægtsændringer og væsentlige dispositioner i disse virksomhedsformer.

Det videre arbejde med anbefalingerne om demokratiske virksomheder

Vi håber, at vores henvendelse kan medvirke til at skabe klarhed over, hvordan Ekspertarbejdsgruppens intentioner med de fire omtalte delanbefalinger kan opfyldes, så de ønskede virkninger opnås uden at indebære forringelser og på enkle måder, der ikke medfører administrative byrder og omkostninger.

Vores forslag bygger på de erfaringer, vi selv har gjort os og udvekslet med hinanden som kooperative iværksættere og virksomheder gennem de seneste ca. 10 år, som nogle af os også har bidraget med i spørgeskemaundersøgelser og interviews til brug for analyserne fra RUC, ITU og CBS til Erhvervsstyrelsen og *Ekspertarbejdsgruppen om demokratiske virksomheder*.

De problematiske anbefalinger og vores forslag har ikke kun betydning for virksomheder som vores, men for demokratiske virksomheder i alle størrelser og virksomhedsformer og for afklaring af det juridiske grundlag både for etablering af nye virksomheder og omdannelse eller overdragelse af eksisterende.

Vores forslag handler derfor ikke om særinteresser, men om almene erhvervspolitiske og samfundsmæssige hensyn til, at det skal være så nemt som muligt for så mange som muligt at vælge demokratiske ejer- og ledelsesformer, uanset hvilken virksomhedsform, der foretrækkes som juridisk ramme.

Vi bidrager gerne med flere oplysninger og deltager også gerne i møder for at uddybe vores henvendelse i forbindelse med udarbejdelsen af oplæg til politisk behandling af Ekspertarbejdsgruppens anbefalinger.

Desuden anbefaler vi, at der inddrages eksterne specialister med særlig selskabs- og skatteretlig ekspertise i forhold til andelsselskaber, andelsforeninger og foreninger med begrænset ansvar, f.eks. professor på Københavns Universitet, Rasmus Kristian Feldthusen, og partner i Beierholm Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, Anders Oreby Hansen, der begge også har medvirket ved udarbejdelsen af analyserne fra CBS til Erhvervsstyrelsen og Ekspertarbejdsgruppen.

Med venlig hilsen

Jan Uffe Bech

uffe@advotarp.dk

Tlf. 29 89 69 29

på vegne af:

Center for Vild Analyse AMBA

CVR 33 96 60 75

Log Ladies FMBA

CVR 41 15 49 93

Small Planet SMBA

CVR 34 72 54 03

Kooperativet Heimdal AMBA

CVR 42 78 36 84

Egebjerg Landsbyvirksomhed AMBA

CVR 35 14 16 93

Entropy Labs Coop AMBA

CVR 42 92 57 80

Slowburn Brewing Co-op AMBA

CVR 40 05 67 69